

SỞ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG TỈNH CAO BẰNG

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN KỸ THUẬT

PHÂN LOẠI, THU GOM, XỬ LÝ CHẤT

THẢI RẮN SINH HOẠT TẠI NGUỒN

THÔNGIỆP CỦA SỞ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG CAO BẰNG

Hộ gia đình, cá nhân có trách nhiệm sau đây:

- a) Giảm thiểu, phân loại chất thải rắn sinh hoạt tại nguồn, thu gom và chuyển rác thải sinh hoạt đã được phân loại đến đúng nơi quy định;
- b) Giảm thiểu, xử lý và xả nước thải sinh hoạt đúng nơi quy định; không để vật nuôi gây mất vệ sinh trong khu dân cư;
- c) Không phát tán khí thải, gây tiếng ồn, độ rung và tác động khác gây ô nhiễm môi trường, ảnh hưởng xấu đến cộng đồng dân cư xung quanh;
- d) Chi trả kinh phí dịch vụ thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải theo quy định của pháp luật;
- đ) Tham gia hoạt động bảo vệ môi trường tại cộng đồng dân cư;
- e) Có công trình vệ sinh theo quy định. Trường hợp chưa có công trình, thiết bị xử lý nước thải, khi xây dựng mới hoặc cải tạo, sửa chữa nhà ở riêng lẻ tại đô thị, khu dân cư tập trung, phải xây lắp công trình, thiết bị xử lý nước thải tại chỗ đáp ứng yêu cầu về bảo vệ môi trường theo quy định.

(Theo Điều 60 Luật bảo vệ môi trường năm 2020)

1. GIẢI THÍCH TỪ NGỮ

1. Chất thải rắn sinh hoạt (viết tắt là CTRSH, còn gọi là rác sinh hoạt) là chất thải rắn phát sinh trong sinh hoạt thường ngày của con người.

2. Chất thải rắn công kênh là chất thải rắn có kích thước lớn như vật dụng từ gia đình (tủ, giường, nệm, bàn, ghế salon, tranh, gốc cây, thân cây, nhánh cây, chậu cây bằng sành sứ, bồn tắm, bồn rửa mặt,..). Chất thải rắn công kênh được quản lý như CTRSH.

3. Chất thải nguy hại là chất thải chứa yếu tố độc hại, phóng xạ, lây nhiễm, dễ cháy, dễ nổ, gây ăn mòn, gây nhiễm độc hoặc có đặc tính nguy hại khác.

4. Phân loại chất thải là hoạt động phân tách chất thải nhằm chia thành các loại hoặc nhóm chất thải để có các quy trình quản lý khác nhau.

5. Tái sử dụng chất thải: là việc sử dụng lại chất thải một cách trực tiếp hoặc sau khi sơ chế mà không làm thay đổi tính chất của chất thải.

6. Tái chế chất thải: là quá trình sử dụng các giải pháp công nghệ, kỹ thuật để thu lại các thành phần có giá trị từ chất thải.

2. NGUỒN PHÁT SINH CTRSH

Các nguồn phát sinh chất thải rắn sinh hoạt bao gồm:

- Hộ gia đình.
- Khu thương mại, dịch vụ (nhà hàng, khách sạn, siêu thị, chợ,...)
- Công sở (cơ quan, trường học, trung tâm, viện nghiên cứu, bệnh viện,...)
- Khu công cộng (nhà ga, bến tàu, bến xe, sân bay, công viên, khu vui chơi giải trí, đường phố,...)
- Dịch vụ vệ sinh (quét đường, cắt tỉa cây xanh,...)
- Các hoạt động sinh hoạt của cơ sở sản xuất.

3. TÁC ĐỘNG CỦA CTRSH

Môi trường tự nhiên

- ♦ CTRSH không được thu gom, xử lý hợp vệ sinh gây ra nhiều hệ lụy.

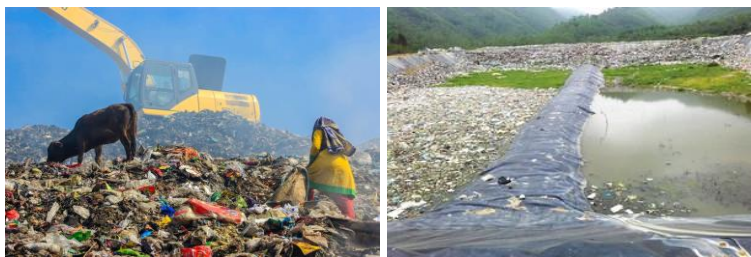
- ♦ CTRSH thải vào sông suối, ao hồ làm ô nhiễm nguồn nước mặt.

3. TÁC ĐỘNG CỦA CTRSH

Sức khỏe cộng đồng

Các bãi chôn lấp CTRSH không hợp vệ sinh là nơi thích hợp cho các loài chuột bọ, ruồi nhặng, các loài sinh vật gây bệnh sinh sống và phát triển và lan truyền bệnh tật đối với khu vực xung quanh. Nước rỉ rác từ bãi chôn lấp có chứa các chất hữu cơ khó phân hủy, kim loại độc hại như đồng, asen... gây ô nhiễm nguồn nước ngầm, đầu độc các nguồn tiếp nhận là các kênh, sông, suối và đất tại khu vực xung quanh. Các khí gây mùi từ bãi chôn lấp phát tán trong không khí có thể gây ra một số bệnh về đường hô hấp, hen suyễn và stress cho người dân ở khu vực xung quanh.

Kinh tế - xã hội

Quản lý CTRSH không hiệu quả dẫn tới nhiều tác động tiêu cực tới phát triển kinh tế - xã hội. Thiệt hại về kinh tế do không quán triệt để CTRSH không chỉ bao gồm chi phí xử lý ô nhiễm môi trường, mà còn bao gồm chi phí khám chữa bệnh, thiệt hại đến ngành du lịch... Bên cạnh đó là các hệ lụy về xung đột, bất ổn xã hội, đặc biệt tại các khu dân cư.

4. THỜI GIAN PHÂN HỦY CỦA MỘT SỐ LOẠI CHẤT THẢI

5. LỢI ÍCH CỦA PHÂN LOẠI CTSH TẠI NGUỒN

VỀ KINH TẾ

Mang lại lợi ích kinh tế cho gia đình từ việc bán chất thải tái chế. Tăng lượng rác được thu hồi, tái chế, tái sử dụng. Từ đó làm giảm đi lượng rác thải ra môi trường, tiết kiệm được chi phí thu gom, vận chuyển, xử lý rác thải của gia đình và xã hội.

Tận dụng lượng rác thải có thể tái chế là tiết kiệm tài nguyên.

VỀ MÔI TRƯỜNG

Việc phân loại CTRSH giúp xử lý hiệu quả hơn các thành phần khác nhau trong rác thải.

Giảm lượng CTRSH xử lý bằng cách chôn lấp. Từ đó, tiết kiệm diện tích đất chôn lấp, giảm ô nhiễm môi trường đất, nước, không khí có thể gây ra do việc chôn lấp chất thải không hợp vệ sinh.

VỀ XÃ HỘI

Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của mỗi cá nhân và cộng đồng về bảo vệ môi trường và sử dụng hợp lý tài nguyên.

6. CÁCH THỨC PHÂN LOẠI, LƯU TRỮ, CHUYỂN GIAO CTRSH

CTRSH phát sinh từ hộ gia đình, chủ nguồn thải được phân thành 03 (ba) nhóm theo hướng dẫn tại Công văn số 9368/BTNMT-KSONMT ngày 02/12/2023 của Bộ Tài nguyên và Môi trường về hướng dẫn kỹ thuật về phân loại chất thải rắn sinh hoạt, như sau:

Nhóm 1: Chất thải có khả năng tái sử dụng, tái chế Là nhóm chất thải được tái sử dụng hoặc sử dụng trực tiếp hoặc qua sơ chế thành phần nguyên liệu cho các hoạt động sản xuất, bao gồm: Giấy thải, nhựa thải, kim loại thải, thủy tinh thải, vải, đồ da, đồ gỗ, cao su, thiết bị điện tử thải bỏ

Nhóm 2: Chất thải thực phẩm gồm: thức ăn thừa, thực phẩm hết hạn sử dụng; các loại rau, củ, quả, trái cây và các sản phẩm thải bỏ sau khi sơ chế, chế biến món ăn... Các sản phẩm bỏ đi từ thịt gia súc, gia cầm, thủy hải sản.

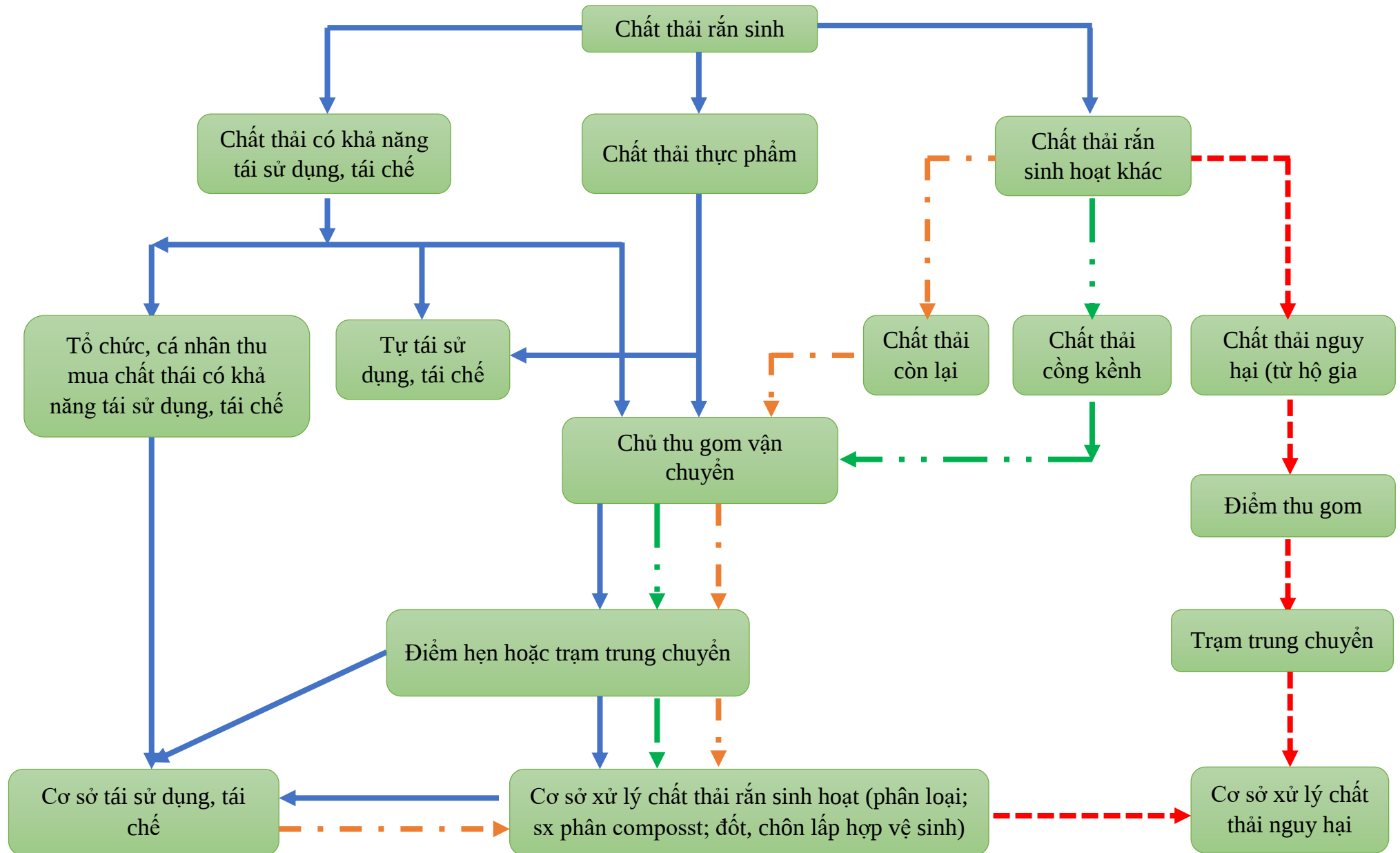

Nhóm 3: Chất thải sinh hoạt khác, gồm:

- Chất thải nguy hại (bao bì đựng thuốc BVTV, axit thải, chất tẩy rửa, bình gas...; các loại bóng đèn huỳnh quang thải; thủy tinh hoạt tính, nhiệt kế thủy ngân; các loại pin, ắc quy thải).
- Chất thải công kênh: Tủ, bàn ghế, giường, tủ sắt, khung cửa....
- Chất thải khác còn lại: Vỏ các loại hạt; xác động vật chết do dịch bệnh; tã bỉm, giấy ăn, giấy ướt đã qua sử dụng; giày, dép nhựa, bột lửa hết ga...

SƠ ĐỒ TỔNG QUÁT THỰC HIỆN PHÂN LOẠI, CHUYỂN GIAO, THU GOM, VẬN CHUYỂN VÀ XỬ LÝ CHẤT THẢI RẮN SINH HOẠT

Ghi chú:

1. : Nhóm có khả năng tái chế, tái sử dụng;

2. : Nhóm chất thải còn lại;

3. : Nhóm chất thải công kênh;

4. : Chất thải nguy hại.

6.1.

NHÓM CÓ KHẢ NĂNG TÁI SỬ DỤNG, TÁI CHẾ

NHÓM GIẤY THẢI

Tạp chí, giấy báo các loại; bì thư; sách, tập; hộp, đĩa, ly giấy; carton;...

- ♦ Hộp sữa: tráng sơ qua nước sạch, để khô, cắt banh ra, xếp gọn để giảm thể tích.
- ♦ Thùng giấy, hộp giấy: xếp gọn để giảm thể tích.
- ♦ Giấy báo, tập vở: xếp gọn thành từng chồng, dùng dây buộc lại.

6.1.

NHÓM CÓ KHẢ NĂNG TÁI SỬ DỤNG, TÁI CHẾ

NHÓM NHỰA THẢI

Các loại nhựa có ký hiệu tái chế trên sản phẩm hoặc trên bao bì chứa sản phẩm (như: bao bì gói thực phẩm, chai lọ nhựa, ống hút, hộp xốp đựng thực phẩm, tô nhựa, chén nhựa, ly nhựa,...)

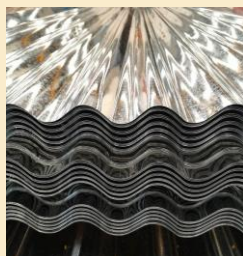
- Tráng sơ qua nước hoặc lau sạch những chất còn sót lại bên trong.
- Các vật dụng có ký hiệu PET, HDPE, PP đều có thể tái chế được.

6.1.

NHÓM CÓ KHẢ NĂNG TÁI SỬ DỤNG, TÁI CHẾ

NHÓM KIM LOẠI THẢI

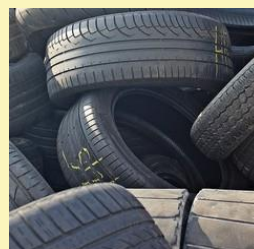

Sắt, nhôm, thép, đồng vỏ lon bia, vỏ lon nước ngọt, vỏ lon đồ hộp, dây điện, lưỡi dao, lưỡi lam, kéo...

- Tráng sơ qua nước, lau sạch những chất còn sót lại bên trong, tránh nước đọng.
- Vỏ lon nước nên đập bẹp để tiết kiệm diện tích.

NHÓM CAO SU THẢI

Vỏ xe, dép, sảm lốp,...

NHÓM THỦY TINH THẢI

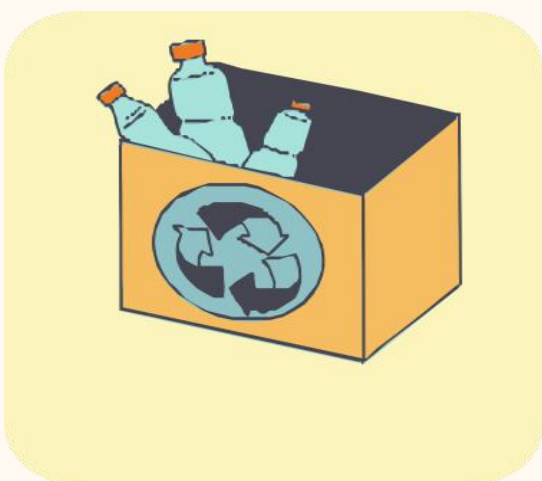

Vỏ chai bia, vỏ chai nước ngọt, vỏ chai đựng thực phẩm, kiếng vỡ,...

6.1.

NHÓM CÓ KHẢ NĂNG TÁI SỬ DỤNG, TÁI CHẾ

CÁCH LƯU GIỮ VÀ CHUYỂN GIAO

>>

>>>

Bán phế liệu

>>>

Giao cho đơn vị thu gom chất thải rắn

6.2.

CHẤT THẢI THỰC PHẨM

- Thức ăn thừa; thực phẩm hết sử dụng

- Các loại rau, củ, quả, trái cây và các phần thải bỏ sau khi sơ chế, chế biến món ăn..
- Các sản phẩm bỏ đi từ thịt gia súc, gia cầm; thủy hải sản.

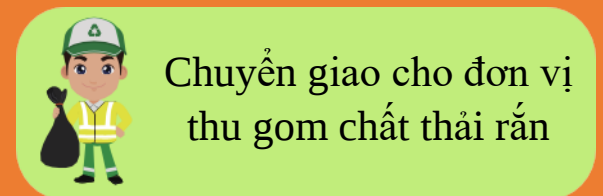
6.2.

CHẤT THẢI THỰC PHẨM

CÁCH LƯU GIỮ VÀ CHUYỂN GIAO

Ủ phân hữu cơ

6.3.

CHẤT THẢI CÔNG KÈNH

Là vật dụng gia đình được thải bỏ có kích thước lớn như: tủ, giường, nệm, bàn, ghế hoặc các vật dụng tương tự khác hoặc gốc cây, thân cây, cành cây.

Kích thước quá khổ, quá dài để chở bằng xe rác thông thường.

Khối lượng lớn để thao tác, vận chuyển bằng một người.

Thu gom bằng phương tiện đặc thù, vận chuyển công kênh.

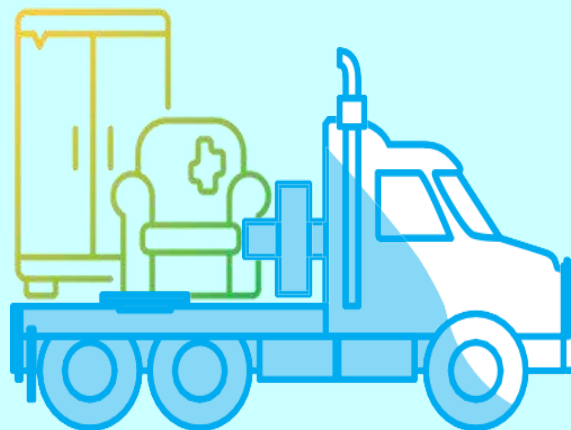

6.3.

CHẤT THẢI CÔNG KÈNH

LƯU GIỮ VÀ CHUYỂN GIAO CHẤT THẢI RẮN CÔNG KÈNH

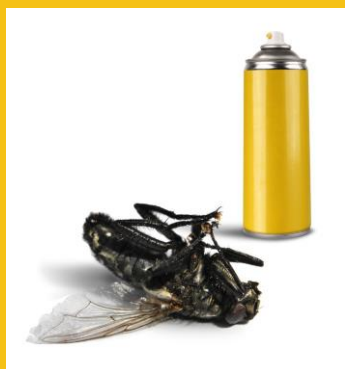
- Cá nhân, hộ gia đình, chủ nguồn thải có thể tự vận chuyển hoặc tự thỏa thuận với Chủ thu gom, vận chuyển CTRSH để yêu cầu dịch vụ thu gom, vận chuyển chất thải rắn công kênh đến nơi tiếp nhận.
- Cá nhân, hộ gia đình, chủ nguồn thải phải trả giá dịch vụ tháo dỡ, thu gom chất thải rắn công kênh từ nơi phát sinh vận chuyển đến nơi tiếp nhận theo giá tự thỏa thuận với đơn vị cung ứng dịch vụ.

6.4.

NHÓM CHẤT THẢI NGUY HẠI

Đây là nhóm chất thải sau khi thu gom sẽ được đưa về cơ sở có chức năng xử lý chất thải nguy hại để xử lý đảm bảo không gây ô nhiễm môi trường.

- Bóng đèn đã qua sử dụng
- Bình xịt côn trùng, vỏ bình gas mini
- Chai, lọ đựng hoá chất, dầu nhớt
- Thiết bị điện tử gia dụng
- Nhiệt kế
- Dầu nhớt thải
- Pin các loại, Ắc quy thải

6.4.

NHÓM CHẤT THẢI NGUY HẠI

LƯU GIỮ VÀ CHUYỂN GIAO CHẤT THẢI NGUY HẠI

6.5.

CHẤT THẢI KHÁC CÒN LẠI

- Vỏ các loại hạt (macca, óc chó, hạt điều, dừa, vỏ trứng, xơ dừa, rom, trấu...; bã các loại (cà phê, túi trà); Chiều cói; chiều tre, trúc; gỏi mây, tre...; Lông gia súc, gia cầm...; lá, rễ, cành cây nhỏ, cỏ, hoa...

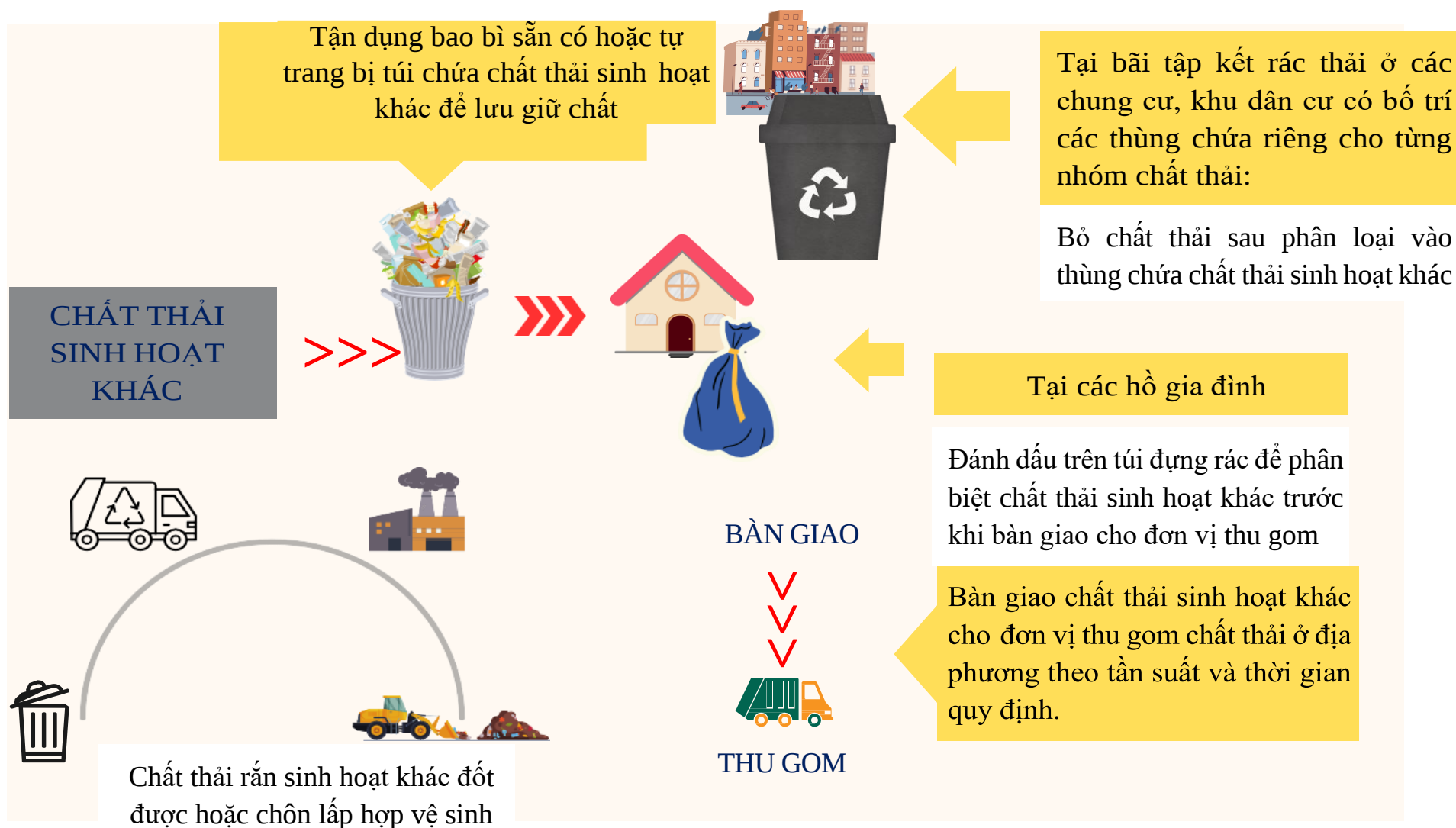
Phân động vật cảnh; xác động vật cảnh chết không do dịch bệnh,...; Tã, bỉm, băng, giấy vệ sinh, giấy ăn đã sử dụng; giấy ướt đã sử dụng; bông tẩy trang, khăn trang,...; Giày, dép nhựa, thước kẻ, muôi (vá), thìa (muỗng) bằng nhựa; Bút, bật lửa đã hết gas, bàn chải đánh răng, vỏ tuýp, hộp kem đánh răng,...;

6.5.

CHẤT THẢI KHÁC CÒN LẠI

CÁCH LƯU GIỮ VÀ CHUYỂN GIAO

7.

MỘT SỐ QUY ĐỊNH XỬ PHẠT VỀ HÀNH VI KHÔNG THỰC HIỆN PHÂN LOẠI CHẤT THẢI RẮN TẠI NGUỒN

- Phạt tiền từ **500.000 đồng đến 1.000.000 đồng** đối với hành vi hộ gia đình, cá nhân không phân loại chất thải rắn sinh hoạt theo quy định; không sử dụng bao bì chứa chất thải rắn sinh hoạt theo quy định.

(Căn cứ khoản 1 điều 26 Nghị định 45/2022/NĐ-CP)

- Phạt tiền từ **1.000.000 đồng đến 2.000.000 đồng** đối với hành vi vứt, thải, bỏ rác thải trên vỉa hè, lòng đường hoặc vào hệ thống thoát nước thải đô thị hoặc hệ thống thoát nước mặt; đổ nước thải không đúng quy định trên vỉa hè, lòng đường phố; thải bỏ chất thải nhựa phát sinh từ sinh hoạt vào ao hồ, kênh rạch, sông, suối, biển.

(Căn cứ điểm d, khoản 2, điều 25 Nghị định 45/2022/NĐ-CP)

